

Оцінка ролі фінансового потенціалу регіону в дослідженні стійкості економічного розвитку території

Постановка проблеми. Проблема фінансової стійкості території не втрачає своєї актуальності протягом усього процесу розвитку суспільно-політичних та економічних відносин будь-якої країни. Особливо це характерно для країн, у яких здійснюються глобальні трансформаційні процеси. Не є винятком і Україна, оскільки в сучасних умовах дедалі більшої актуальності набувають питання дослідження теоретичних і практичних аспектів впровадження і застосування в Україні різноманітних методик, пов'язаних з визначенням фінансової стійкості місцевих бюджетів.

Стійкість економічного розвитку регіону можна визначити як динамічний процес, спрямований на стабільне накопичення і збільшення потенціалу регіонального розвитку за рахунок ефективного управління виробничими, фінансовими, соціальними, природними, трудовими, управлінськими ресурсами регіону з урахуванням факторів ризику і невизначеності.

Аналіз останніх публікацій. Проблеми формування та оцінки регіонального фінансового потенціалу стійкого розвитку економіки території характеризуються різноманітністю аспектів і досліджуються багатьма вченими і фахівцями: А.М. Бабич, Л.А. Дробозиною, А.М. Волковим, С. В. Зенченко, Г.Б. Івановою, О.С. Кириловою, В.В. Ковальовим, Л.М. Павловою.

Мета статті – визначення місця та оцінка ролі фінансового потенціалу регіону в дослідженні стійкості економічного розвитку території.

Результати дослідження. Погляди економістів на проблему визначення фінансової стійкості не є однозначними. Під стійкістю будь-якого об'єкта можна розуміти його здатність протистояти діям спрямованим на виведення його зі стану статичної або динамічної рівноваги

Загалом погляди дослідників на категорію «стійкість регіону» можна згрупувати за такими напрямками:

1) стійкість регіону – як здатність протистояти зовнішнім та внутрішнім впливам та забезпечувати розвиток у довготривалій перспективі. Б. Карпінський та О. Герасименко вказують на те, що «кожна фінансова система є максимально стійкою за умови дотримання рівноваги між зовнішніми та внутрішніми факторами впливу, що може також зумовлювати її динамічний розвиток» [7, с. 51]. Р.Ахметов, розглядаючи фінансову стійкість з позиції стабільності фінансових відносин і зв'язків об'єкта чи системи, трактує її як складову частину зовнішньоекономічної стійкості, яка відображає здатність протистояти зовнішнім і внутрішнім факторам, що прагнуть вивести її з рівноваги, при цьому фінансова стійкість регіону проявляється в безперервному нормальному відтворенні у регіоні [1, с. 34].

2) фінансова стійкість території – як стан збалансованості доходів та витрат. Такий підхід відстоюють В. Єдронова і А. Кавінов, розглядаючи зміст поняття стійкості регіональної фінансової системи як «стан збалансованості грошових доходів і витрат суб'єктів господарювання і їх пропорційні зміни під впливом зовнішнього і внутрішнього середовища» і як «несхильність до коливань усієї сукупності грошових фондів і кожного фонду зокрема під впливами внутрішніх і зовнішніх факторів» [4, с. 7]. В. Ковалев, Т. Дороніна, В. Пантелєєв та С. Халява визначають фінансову стійкість з позицій перевищення доходів над витратами [8, с. 350; 3, с. 47; 9, с. 65]. Т. Дороніна зазначає, що саме такі системи забезпечують «гідний рівень життя» [3, с. 47].

Такий підхід до розуміння сутності фінансової стійкості є досить обмеженим, адже може відбуватись збалансування доходів і витрат регіону, та при цьому значну частку у структурі джерел ресурсів території будуть становити саме зовнішні ресурси, тому робити висновки про фінансову стійкість території на цій основі не є доречним.

3) фінансова стійкість території – як фінансова самостійність та незалежність. Так, Н. Сабітова питання про фінансову стійкість територій пов'язує з їх фінансовою самостійністю, незалежністю від зовнішніх джерел фінансування [13, с. 31]. Погоджуємось із твердженням А. Поддєрьогіна та Л. Наумової, що «з метою забезпечення життєдіяльності регіонів, територіальні громади повинні напрацьовувати власні фінансові ресурси, тобто стабілізувати власну фінансову базу» [10, с. 8].

На сьогоденній день стійкий економічний розвиток території, в більшій мірі, визначається ефективністю фінансово-кредитних відносин і багато в чому обумовлений фінансовою стабільністю і забезпеченістю суб'єктів ресурсами для їх регіонального відтворення. Тому важливе місце в системі дослідження стійкого економічного розвитку регіону займає формування та оцінка його фінансового потенціалу (рис. 1).

Однією з істотних умов зміцнення фінансової забезпеченості регіону виступає оптимізація його ресурсної бази. Головною складовою ресурсної бази регіону в сучасних умовах є її фінансовий потенціал.

Фінансовий потенціал регіону можна визначити, як сукупність власних і залучених ресурсів, спрямованих на ефективний соціально-економічний розвиток, що забезпечує фінансову стабільність і виконання стратегічно важливих для регіону завдань.

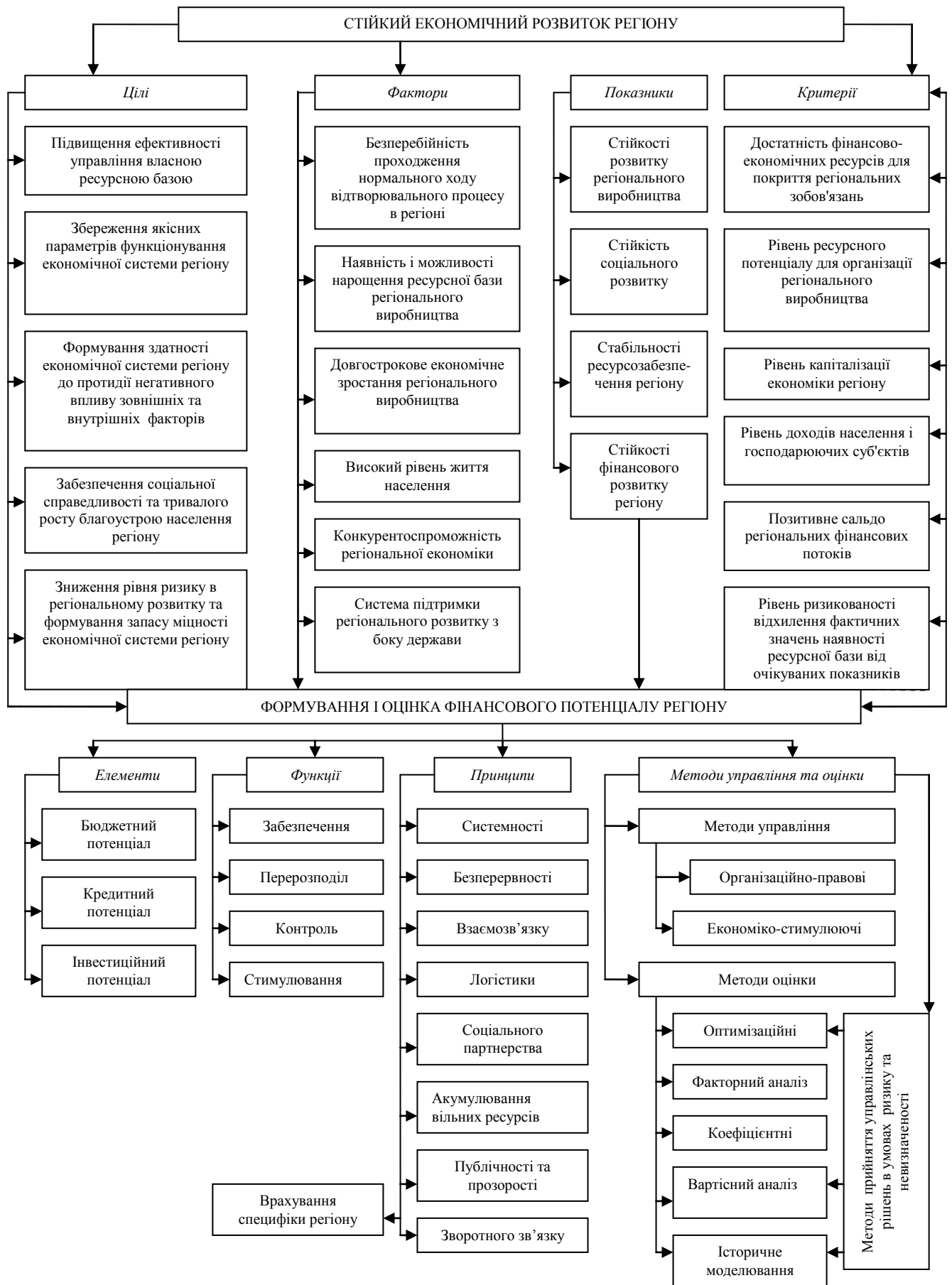

Рис. 1 – Місце і роль фінансового потенціалу регіону в дослідженні стійкості економічного розвитку території [5]

Найважливішим елементом фінансового потенціалу регіону є бюджетний потенціал. Бюджетний потенціал характеризується системою показників, що відображають співвідношення витрат і результатів відповідно до інтересів регіонального розвитку, і під ним слід розуміти сукупність економічних і нормативно-правових умов, що дозволяють сформулювати оптимальну величину доходів, які покривають нормативні витрати регіону та забезпечують їх цільове й ефективне використання.

Система фінансової підтримки регіонів, як складова бюджетного потенціалу, в даний час включає в себе кілька каналів надання фінансових ресурсів, які можна розділити на дві групи: регулярні та нерегулярні види фінансової допомоги. У складі регулярної фінансової допомоги слід виділити насамперед трансферти, дотації бюджетам адміністративно-територіальних утворень, субвенції. Нерегулярна фінансова допомога включає в себе головним чином витрати в рамках здійснення різних регіональних програм, а також фінансування по лінії міністерств і відомств.

Інвестиційний потенціал, у загальному вигляді, можна розглядати як сукупність наявних в регіоні факторів виробництва і сфер застосування капіталу. У вузькому сенсі інвестиційний потенціал - це характеристика кількісна, що враховує основні макроекономічні показники: насиченість території факторами виробництва (природними ресурсами, робочою силою, основними фондами, інфраструктурою тощо), споживчий попит населення й інші показники. Його розрахунок заснований на абсолютних статистичних показниках, а основними результуючими показниками є рівень інвестиційного ризику та інвестиційна привабливість регіону. Рішення, найкраще в одних умовах і з точки зору одного критерію, може виявитися далеко не найкращим у інших умовах і за іншими критеріями. До того ж слід зазначити, що в реальній економіці, оскільки вона носить не детермінований характер, оптимальне рішення насправді не обов'язково найкраще. Доводиться враховувати також фактор стійкості економічного розвитку території.

Ми розглядаємо інвестиційний потенціал регіону, як обсяг оподатковуваних ресурсів території. У більш вузькому, практичному сенсі податковий потенціал представляє собою максимально можливу суму надходжень податків і зборів, обчислених в умовах чинного законодавства.

Кредитний потенціал пропонуємо розглядати двосторонньо. З одного боку, він є складовою інвестиційного потенціалу, що припускає вкладення власних фінансових ресурсів регіону з метою отримання доходів або з іншою інвестиційною метою, і отримання кредитних ресурсів для покриття тимчасової потреби у фінансових ресурсах для нормальної життєдіяльності регіону. З другого - це система показників, що оцінюють ефективність функціонування кредитної системи регіону[6].

Концепція формування фінансового потенціалу з урахуванням стратегічної спрямованості повинна базуватися на таких принципах:

1. Принцип системності, що дозволяє охоплювати напрямки фінансово-господарської діяльності в регіоні, а також визначити цілі діяльності, їх субординацію, порівняння альтернативних шляхів і методів досягнення цілей.
2. Принцип безперервності, що забезпечує своєчасне коригування розроблених перспективних планів, виходячи із змін, що відбуваються як усередині фінансової системи регіону, так і поза нею.
3. Принцип взаємозв'язку перспективних планів по кожному елементу фінансового потенціалу регіону з прогнозами, що розробляються як по вертикалі (регіон, економіка в цілому), так і по горизонталі (елементи ресурсної бази регіону).
4. Принцип концентрації коштів, що забезпечує необхідний рівень концентрації регіональних ресурсів на пріоритетних напрямках.
5. Принцип логістики - своєчасне забезпечення необхідними ресурсами для виконання заданих функцій і завдань регіону.
6. Принцип соціального партнерства - вибудовування нового типу взаємодії між владою, бізнесом і населенням, що забезпечує узгодження інтересів і цілей, об'єднання ресурсів, розгортання спільної діяльності і розподіл відповідальності.
7. Принцип зворотного зв'язку, що є об'єктом планування, і викликає необхідність аналізу всіх традиційних методів планування та прогнозування та розробки принципово нових процедур і модельного апарату.
8. Принцип гласності та прозорості спрямований на формування відкритості та доступності інформації про рівень забезпеченості ресурсами регіону та напрями вкладення коштів.
9. Принцип необхідності врахування специфіки та індивідуальних особливостей фінансового розвитку конкретного регіону і включення регіону до світових, федеральних, міжрегіональних фінансово-економічних процесів для досягнення максимальних вигод та переваг[5].

У зв'язку зі сказаним, концепція формування регіонального фінансового потенціалу спрямована на оптимізацію ресурсозабезпечення територіального економічного розвитку, підвищення результативності та конкурентоспроможності господарської діяльності регіону.

В сучасних умовах проблема розробки методики побудови комплексної оцінки фінансового потенціалу як інтегрального показника досить актуальна. Пропонується розглянути такі категорії інтегрального показника як бюджетний потенціал, інвестиційний потенціал та кредитний потенціал, котрі дозволяють якісно оцінити джерела формування власних ресурсів регіону для здійснення господарської діяльності і розвитку. Укрупнена структура інтегрального показника фінансового потенціалу регіону зображена на рисунку 2.

Оптимізація це:

- 1) процес знаходження екстремуму функції, тобто вибір найкращого варіанта з безлічі можливих, процес вироблення оптимальних рішень;

2) аналіз шляхів приведення системи в найкращий (оптимальний) стан.

Процес оптимізації означає пошук шляхів поліпшення одних показників за умови, що інші не погіршуються.

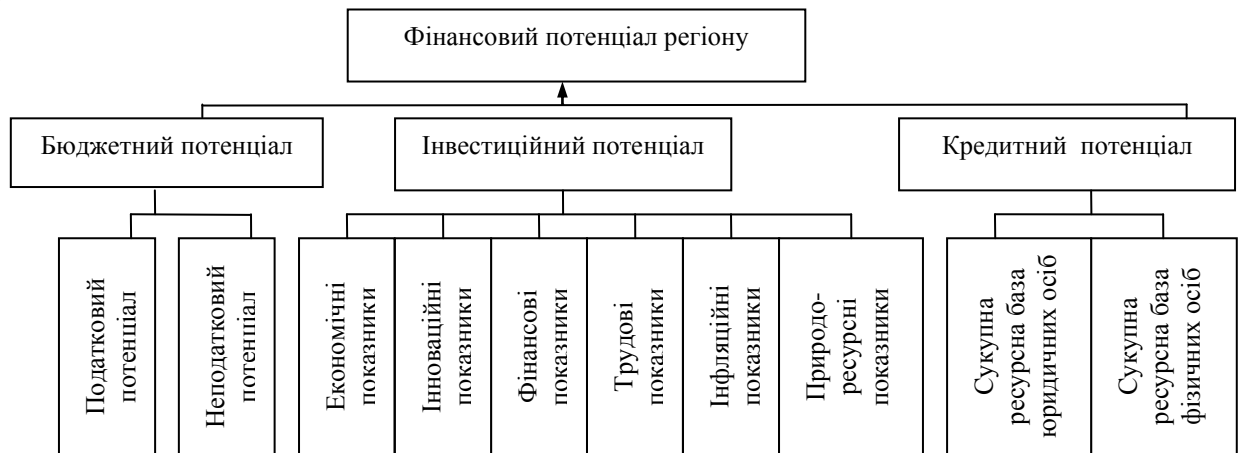

Рис. 2 – Система показників при оцінці ФПР

З поміж великої кількості однотипних процесів, управління якими підпорядковане загальному для них вектору цілей та оцінці якості управління, процес, що володіє екстремальною (найвищою або найнижчою) оцінкою якості управління, називають оптимальним. На цьому базується теорія оптимального управління, побудована на принципі максимуму оцінки якості управління. Оскільки в основі поняття оптимальності лежать суб'єктивно призначені категорії, властиві процесу управління, то поняття оптимальності теж суб'єктивно. Найбільш часто зустрічається розуміння оптимальності в сенсі мінімуму споживання ресурсів, в сенсі максимальних або мінімальних характеристик об'єкта і в сенсі мінімуму часу затраченого на процес переходу з одного режиму на інший. У більшості випадків кожний з видів оптимальності заперечує інші. Можливі критерії, побудовані на комбінації декількох локальних критеріїв оптимальності.

Стосовно управління фінансовим потенціалом регіону оптимізація включає не тільки визначення величини фінансового потенціалу, але й визначення факторного впливу складових потенціалів.

Концептуальна модель оптимізації фінансового потенціалу представлена на рис.3.

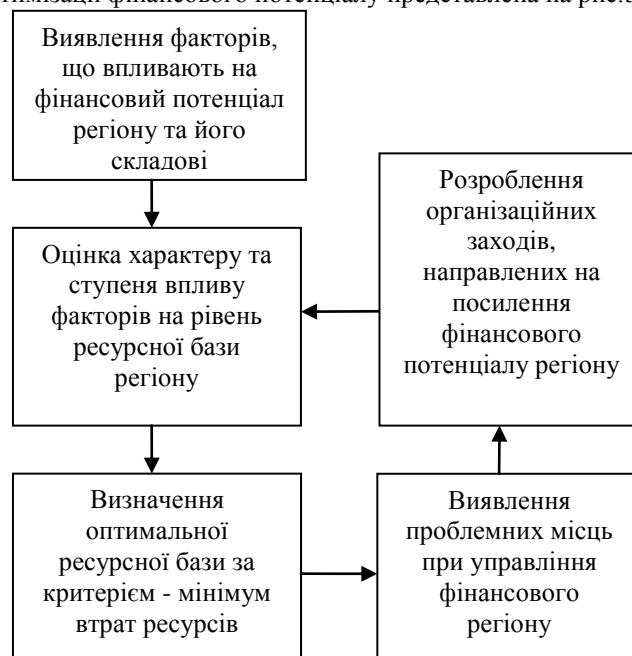

Рис. 3 – Етапи оптимізації фінансового потенціалу регіону

На першому етапі вирішується завдання виявлення та систематизації сукупності факторів, які можуть вплинути на рівень фінансового потенціалу і в кінцевому варіанті на рівень розвитку регіону.

Чинники, що впливають на рівень фінансового потенціалу поділяються на групи в залежності від ресурсів що їх утворюють:

1-а група чинників характеризує вплив податкових і неподаткових ресурсів та відображає спроможність регіону до самостійного формування ресурсної бази.

2-я група чинників характеризує вплив інвестиційних ресурсів, відображає ступінь привабливості регіону для внутрішніх і зовнішніх інвесторів та приплив в регіон довгострокового капіталу.

3-я група чинників характеризує вплив кредитних ресурсів на ефективність функціонування регіональної кредитної системи та рівень наявності вільних ресурсів у фізичних осіб і господарюючих суб'єктів регіону.

Вплив даних груп чинників здатних змінити напрям руху вектора економічного розвитку регіону в ту чи іншу сторону, а саме у бік подальшого розвитку або «проїдання» ресурсів регіону.

На другому етапі вирішується завдання оцінки характеру та рівня впливу чинників на рівень фінансового потенціалу. Проводиться аналіз можливих ситуацій, що викликають утворення дефіциту або надлишку ресурсів. Здійснюється кількісна оцінка величини можливого дефіциту або надлишку.

Третій етап полягає в оптимізації рівня фінансового потенціалу, шляхом мінімізації втрат ресурсів, спричинених випадковими чинниками. Оптимальним буде той рівень фінансового потенціалу, при якому математичне сподівання втрат досягає мінімуму.

На четвертому етапі виявляються «проблемні місця», повне або часткове усунення яких, дозволить скоротити розмір втрат ресурсів.

Результати аналізу впливу чинників на рівень запасу матеріалів дозволяють визначити комплекс необхідних логістичних перетворень у діяльності різних структур для поліпшення результатів цієї діяльності.

На п'ятому етапі вирішується задача розробки організаційних заходів, реалізація яких дозволить зміцнити фінансовий потенціал регіону.

При цьому слід зазначити, що оптимізувати можна тільки фінансовий потенціал як кількісну характеристику регіону, тобто сукупність ресурсів, які можуть бути використані регіоном для свого поступального соціально-економічного розвитку.

Визначення оптимального фінансового потенціалу регіону представляє собою рішення оптимізаційної задачі, яка полягає в знаходженні оптимального значення цільової функції, причому значення змінних повинні належати деякій області допустимих значень. При вирішенні оптимізаційної задачі по визначенню рівня оптимального обсягу фінансового потенціалу регіону, основною метою є виявлення необхідної кількості ресурсів для поступального розвитку регіону.

Завдання оптимізації фінансового потенціалу регіону вирішується за допомогою методів лінійного програмування.

В якості підходу до формування фінансової бази регіону можна запропонувати концепцію формування фінансового потенціалу регіону, котра являє собою сукупність цілей, методів та інструментів комплексного впливу і управління складовими елементами потенціалу, що забезпечують економічний розвиток регіону. Концепція формування регіонального фінансового потенціалу як програма дій, спрямованих на забезпечення фінансової самодостатності територій з метою регіонального розвитку, відображає кількісні цілі розвитку елементів фінансового потенціалу та внутрішні структурні трансформації, реалізація яких сприятиме підвищенню фінансової стійкості територій.

Таким чином, під концепцією формування фінансового потенціалу ми розуміємо спеціально організовані і науково-обгрунтовані системні дії регіональних органів влади та муніципальних органів з формування фінансового потенціалу території, достатнього для стійкого, збалансованого і інтенсивного розвитку регіону на поточний період і в довгостроковій перспективі. У рамках концепції формування регіонального фінансового потенціалу визначаються пріоритетні напрямки мобілізації ресурсів для забезпечення економічного розвитку і соціальної інфраструктури регіону, а також перелік заходів щодо зміцнення ресурсної бази та нарощування його конкурентоспроможності[12].

Основним завданням концепції формування фінансового потенціалу є максимальна мобілізація внутрішніх і зовнішніх ресурсів та створення механізмів забезпечення регіонального розвитку. До локальних цілей формування фінансового потенціалу можна віднести фінансову продуктивність, економічну і соціальну ефективність, фінансову стабільність і конкурентоспроможність регіону. Під фінансовою продуктивністю регіону слід розуміти співвідношення між обсягом понесених витрат регіону базисного року і доходів регіону (отриманих з усіх джерел) планового періоду, скорегованих з урахуванням інфляції. Під економічною ефективністю регіону необхідно розуміти співвідношення між обсягом доходів регіону (отриманих з усіх джерел) та економічним результатом діяльності регіону в базисному періоді. Оцінка соціальної ефективності, на нашу думку, пов'язана з вимірюванням співвідношення між обсягом витрат регіону на соціальні цілі і загальної суми витрат регіону, що визначає рівень соціальної забезпеченості розвитку території.

Фінансова стабільність є однією з основоположних цілей розвитку регіону і пов'язана з його ресурсозабезпеченням і покриттям всіх поточних регіональних витрат[5].

З огляду на довгострокову спрямованість використання фінансового потенціалу регіону, концепція його формування має базуватися на стратегічній складовій системи управління. Стратегічне планування фінансового потенціалу спрямовано на перспективне рішення фінансових завдань і є найважливішим напрямком поступального регіонального розвитку, що забезпечує даний процес джерелами ресурсів. Стратегія - це загальний план керівництва, виходячи з ситуації, що дійсна на даному етапі розвитку, також її можна розглядати як систему дій з досягнення бажаного стану об'єкта в довгостроковій перспективі.

Таким чином, стратегія формування територіального фінансового потенціалу являє собою комплекс аргументованих припущень, виражених в якісній і кількісній формах і дають уявлення про майбутні параметри економічного розвитку регіону.

Можна виділити наступні основні концептуальні цілі формування фінансового потенціалу території:

1. Створення сприятливого клімату для економічного розвитку території відповідно до пріоритетів регіональної стратегії.
2. Формування ресурсозабезпечення основних напрямів регіональної господарської діяльності, з урахуванням вирішення завдань у соціальній сфері.
3. Створення сприятливих умов для залучення інвестицій і підвищення інвестиційної привабливості регіону.
4. Підвищення стабільності роботи і кредитної привабливості регіональної банківської системи для безперервного фінансування основного та оборотного капіталу господарюючих суб'єктів і населення регіону.
5. Підвищення ефективності та прозорості діяльності виконавчої і законодавчої влади на регіональному та місцевому рівнях.

Для досягнення поставлених цілей повинні бути вирішені наступні завдання:

- розробка методичного апарату, котрий оцінює повноту та достатність сформованого фінансового потенціалу регіону для забезпечення ресурсами регіонального економічного розвитку;
- впровадження передових методів управління фінансами, використання конкурентних механізмів при розподілі між регіонами федеральних трансфертів на бюджетне вирівнювання та економічний розвиток;
- розробка механізмів збалансованості та оптимізації ресурсозабезпечення регіонального розвитку, котрі спрямовані на повноту забезпечення фінансовими джерелами усіх напрямків господарської діяльності регіону і визначають фінансову самодостатність суб'єкта;
- розроблення механізмів виявлення резервів, які нарощують прихований фінансовий потенціал регіону;
- створення стимулів для нарощування власної ресурсної бази, яка забезпечує економічний розвиток;
- розробка механізмів зниження і нейтралізації впливу на фінансовий потенціал регіону факторів ризику і невизначеності [2].

Використовуючи підходи стратегічного планування соціально-економічного розвитку регіону, можна запропонувати наступний варіант концепції формування фінансового потенціалу регіону: модель концепції формування фінансового потенціалу включає наступні модулі:

- комплексний аналіз внутрішніх і зовнішніх чинників соціально-економічного розвитку регіону, а також ресурсної забезпеченості та витратності функціонування регіону;
- збалансованість ресурсів і витрат регіону з виділенням кінцевого результату - реального і прихованого фінансового потенціалу регіону; прогнозу зміни елементів фінансового потенціалу регіону в результаті впливу факторів ризику та невизначеності при реалізації стратегії соціально-економічного розвитку, спрямованого на оцінку реального ресурсозабезпечення сталого територіального розвитку;
- контроль і коригування показників фінансового потенціалу регіону.

В основі запропонованої концепції формування фінансового потенціалу лежать наступні положення:

1. Концепція формування фінансового потенціалу складається з чотирьох основних етапів: аналіз, визначення ресурсних можливостей, формування видаткових зобов'язань, виділення кінцевого результату.
2. Концепція формування будь-якої фінансово-економічної системи розробляється на основі ієрархічного принципу. Дана обставина означає, що всі складові елементи мають свої власні концептуальні підходи, які входять до складу загальної концепції та координуються між собою.
3. Концепція формування фінансового потенціалу являє собою безперервний процес, який не закінчується моментом виявлення кінцевого результату, а підлягає постійному коректуванню і реформуванню (моніторингу).

Згідно підходів до тлумачення фінансової стійкості регіону можна зробити висновки, що вона характеризується стабільністю фінансового забезпечення регіонального розвитку та при дослідженні її змісту повинні враховуватись два моменти: по-перше, вона визначається фінансовою самостійністю території та, по-друге, здатністю до фінансового забезпечення розвитку в довгостроковій перспективі.

Тому зміст фінансової стійкості регіону передбачає таку забезпеченість регіону власними фінансовими ресурсами, за якого регіон здатний забезпечити стабільний розвиток у майбутньому. Відтак, фінансова стійкість регіону пов'язана насамперед із структурою джерел фінансування регіонального розвитку, рівнем залежності від зовнішніх джерел фінансування. Тому, в основі забезпечення фінансової стійкості регіону лежить гнучке управління його внутрішніми й зовнішніми фінансовими ресурсами. Виходячи з цього, фінансову стійкість регіону визначимо як його здатність стабільно за рахунок внутрішніх фінансових ресурсів забезпечувати розвиток у довгостроковій перспективі, тобто бути платоспроможним за умови дотримання такого співвідношення між власними та позиковими фінансовими ресурсами, при якому за рахунок власних засобів вирішуються як давні, так і нові проблеми у забезпеченні розвитку.

Висновки. Однією з головних проблем сучасного розвитку регіонів є оцінка фінансового стану територій, в тому числі і визначення рівня їх стійкості.

Фінансову стійкість місцевого бюджету можна розглядати як стан доходів і видатків бюджету, їх структуру і динаміку, які забезпечують збалансований розвиток економіки регіону, сприяють повному, своєчасному і незалежному виконанню органами місцевої влади своїх зобов'язань та функцій.

Для збереження стійкості місцевого бюджету його структура повинна забезпечувати необхідні потреби регіонального господарства і населення, що зумовлюється наявністю високого рівня їх фінансового потенціалу.

Фінансова стійкість є надзвичайно важливою характеристикою місцевих бюджетів, а її оцінка є необхідним етапом визначення функціонування регіону.

На сучасному етапі не сформовано єдиного підходу щодо оціночних методик та показників фінансової стійкості бюджету.

Концепція формування фінансового потенціалу регіону - це безперервний процес, що визначає механізм прийняття тактичних і поточних рішень, спрямованих на поліпшення і стабілізацію соціально-економічного розвитку регіону. Тому результируючим елементом концепції виступає не визначений план, а саме економічний розвиток регіону. Безпосередньо дана концепція має бути складовою частиною концепції соціально-економічного розвитку регіону і покликана визначати цілі і пріоритети, а також конкретні дії адміністрації регіону, необхідні для забезпечення фінансово-стійкого розвитку території в напрямку досягнення бажаного майбутнього результату.

Список використаних джерел

1. Ахметов Р. Р. Проблемы повышения устойчивости региональных финансовых рынков / Р. Р. Ахметов // Финансы и кредит. – 2004. – № 12. – С. 34-36.
2. Боронос В. Г. Проблеми управління фінансовою стратегією регіонального розвитку в умовах трансформаційних перетворень/ В. Г. Боронос//Міжгалузевий науково-практичний журнал «Проблеми науки». – 2011. - №14. – С. 28-36
3. Доронина Т. В. Финансово-экономическое обеспечение устойчивости региональных бюджетов/ Т. В. Доронина // Дис. к.э.н, 2000.
4. Едророва В. Н. Содержание понятия «устойчивость региональной финансовой системы»/ В. Н.Едророва, А. А. Кавинов // Финансы и кредит. – 2005. – № 7(175). – С. 2-8.
5. Зенченко С.В. Современная концепция формирования финансового потенциала региона / С. В. Зенченко// Региональные проблемы преобразования экономики, №3(12). – г. Махачкала: РАН ИСЭИ ДНЦ, 2007. – С.103-108
6. Зенченко, С.В. Формирование финансово-экономической стратегии развития региона и системы ее мониторинга / С.В Зенченко, М.П. Пашенко// Сборник научных трудов международной научно-практической конференции «Перспективные инновации в науке, образовании, производстве и транспорте». – Одесса: Черноморье – 2008. – С.74-80.
7. Карпінський Б. А. Формування збалансованості фінансових показників/ Б. А. Карпінський, О. В. Герасименко // Фінанси України. – 2004. – № 10. – С. 50-56.
8. Ковалев В. В. Финансы: Учебн. – 2-е изд., перераб. и доп. / Под ред. В. В. Ковалева. – ТК Велби, Изд-во «Проспект», 2004. – 634с.
9. Пантелеев О. Фінансова стійкість комерційного банку: проблема регулювання / О. Пантелеев, С. Халява // Банківська справа. – 1996. – № 1. – С. 32-35.
10. Поддєрьогін А. М. Деякі питання фінансової стабілізації в Україні / А. М.Поддєрьогін, Л. Ю.Наумова // Фінанси України. – 1999. – № 12. – С. 8-14.
11. Поляк Г. Б. Бюджетная система России: Учебник для вузов / Под ред. Г .Б. Поляка. - М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2001. - 540с.
12. Прокопенко, Р.А. Понятие и сущность регионального финансового потенциала [Текст]/Р.А.Прокопенко//Инновационная деятельность и инвестиционная привлекательность предприятия: сборник II Международной научно-практической конференции. – Пенза, АНОО «Приволжский Дом знаний», 2007.– 0,2 п.л.
13. Сабитова Н. М. К вопросу о финансовой устойчивости субъектов РФ/ Н. М. Сабитова // Финансы и кредит. – 2005. – № 6(174). – С. 30-32.

Анотація

У статті відображені сучасні підходи до змісту поняття «фінансовий потенціал регіону». Виділено основні його елементи, досліджено взаємозв'язок між ними; розглянуто підходи до оцінки фінансового потенціалу регіону, проаналізовано основні властивості фінансового потенціалу регіону як системи; обґрунтовано необхідність формування механізму ефективного використання фінансового потенціалу регіону.

Аннотация

Отражены современные подходы к содержанию понятия «финансовый потенциал региона». Выделены основные его элементы, исследована взаимосвязь между ними; рассмотрены подходы к оценке финансового потенциала региона, выделены основные свойства финансового потенциала региона как системы; обоснована необходимость формирования механизма эффективного использования финансового потенциала региона.

SUMMARY

Modern approaches to the content of concept «financial potential of the region» are shown in the article. We have marked out its elements. The article deals with approaches to an estimation of financial potential of region, determined its structure and investigated the relationship between components of elements, the necessity of forming a mechanism for effective use of financial potential of the region